

[Transcript] Vinohradská 12 / USA šíří drogová epidemie

Tady je Matěj Skalický a tohle je Vinohradská 12.

Spojené státy bojují proti fentanylu a smrtící epidemii se jim stále nedarí zastavit.

Fentanyl je 50 krát silnější než heroine.

Silegálních laboratorí z Mexika je ale mnohem s našeho propešovat.

4. V Philadelphia proměnil fentanyl v hororovou scénu, místní přezdívají Zombieland.

Smrtonoš fentanyl, droga, která zabíjí, droga, která zamořila spojené státy.

Co fentanyl způsobuje, jak s ním bojovat, a není už pro některá města pozdě.

Na to se ptám Dennisy Krásné, amerikanistky z Masarykovy univerzity v Brně.

Dnes je 4. 21. září.

Dobrý den, vítejte u nás ve Vinohradské 12.

Príden.

Fentanyl, jak moc se spojené státy propadli do drogové závislosti?

Jak rozšířena je ta epidemie opioidu ve spojených státech?

Epidemie opioidu obzvláště fentanylu je ve spojených státech silně rozšířená i v Kanadě a postihuje lidi ze všech společenských vrstev, bez ohledu na věk, rasu, pohlaví nebo socio-ekonomický status.

Fentanyl je totiž extrémně silný, syntetický opioid,

který se často míchá s jinými drogami, jako je například heroín nebo kokain.

Často aniž by to uživatel věděl a toto myšlenka pak vyvolává

ještě větší riziko předávkování kvůli jeho velké účinnosti.

Říká se, že něco to je největší z epidemie.

A jsem si říkala, co to je, říká se, že epidemii je velké.

Když jsou často vyráběny nelegálně,

jsou tím pádem mnohem účinnější, než opioidy na předpis.

Fentanyl je navíc levnější, než jiné drogy, ale asi 50 krát silnější, než heroín.

A tím, že se jim přeježou jiné drogy,

tak uživatel je často proto ani nevědi,

že užívají drogu řídkou právě silným návykovým fentanylem.

A ta droga, ta se užívá jak?

Nitrožilně je to tekutina, funguje to jako heroín?

Přesně tak, jako heroín, ale taky fentanyl je přimíchaný i v práscích,

takže opravdu člověk už je užít nějaký pain killer,

tedy prášek na bolest a v něm je přimíchaný fentanyl, což tohle samozřejmě je děje,

když si kupují lidé prášky přes spult,

není to samozřejmě na předpis,

což je mnoho lidí v americké společnosti,

kterí samozřejmě nemají přístup ke zdravotnictví.

A já jsem viděl tuším nějaký obrázek na sociálních sítích,

který ukazoval dvě takové lahvičky, v jedné z nich byl sypký prášek heroínu

a v té druhé byl fentanyl s tím, že u toho fentanylu stačili se nad jenom dvě miligramy

k tomu, aby člověk se předávkoval, takže tam bylo pár zrníček,

v té druhé bylo mnohem víc.

Je rozumím tomu, že ta míra toho, kdy to má ten analgetický účinek

nebo ten opiojdní.

[Transcript] Vinohradská 12 / USA šíří drogová epidemie

A tak kdy se předávkuje, to je jako to hrajiace velmi mírná.
Přesně tak a řekl jste to správně, jsou to pohled dva miligramy,
který stačí na předávkování a i proto už,
třeba byhem pandemií, jako vidů si fentanyl vyžádal skoro dvěstatisíc životů
a fentanyl mohou za 70% umrtí.

K tomu účinku takovému, co to s vámi udělá?

No, on fentanyl je silné syntetické opiojdní analgetikům,
které pusoví tak, že se váže na opiojdní receptoritěla,
předevši v mosku a míše,
a proto je jeho primárdi mechanismem modulace vnímání bolesti
a taky reakce, což pak vede k úlevi od bolesti.

Byl proto jako úplně původně vyvinut pro tento účel,
aby nahradit například morfilnů pacientů z velkou bolesti
a byl využíván v nemocnicích.

Fentanyl se hlavně mezi lidma drogově závislíma využívá,
protože navozuje pocity euforia, relaxace
a tyhle účinky pak přispívají k jeho zneužití a závislosti.

K jeho ale nejnebezpečnějším účinkům vůbec patří
respirační deprese, která spomaluje rychlost a hloupku dýchání,
což pak může v případě předávkování být životu nebezpečné.

Pomáhá v jeho štěření mezi američany hlavně to,
že je opravdu velmi levný.

Že za 10 dolarů si dokážete všechny ty stavy, které jste popcala navodit,
velmi snadom velmi rychle opakovaně.

Na cenová dostupnost i lehká dostupnost
nelegálního Fentanyl obecně hraje rozhodně významnou,
možná tu největší roli v jeho prošířeném užívání,
ale přiřpíju a k tomu hned několik faktorů,
to, že je extrémně účiny i v malém množství,
v důsledku toho pak mohou pašeráci drog vyrobit velké množství dávek
i relativně malým množstvím drogy
a tato potenci jim umožňuje zvýšit své zisky,
což s Fentanyl dělá atraktivní možnost pro nelegální výrobu drog
i vůbec šíření Fentanyl.

I distribuce Fentanyl je pak nákladově efektivnější
ve srovnání z jinými drogami, jako je například heroín
a proto je to přitažlivá volba, jak pro výrobce tak uživatele drog.
Opioidová krize.

Ta se začela ve spojiných státech,
šířit už někdy od 90. l.

Vy jste změnila, že to všechno začali opioidy na předpis,
kdy do toho vstoupil Fentanyl.

Fentanyl byl poprvé sintetizovan
v roce 1960 belgickým chemikem Paulem Jansnem,

který pracoval pro svou rodinou farmaceutickou společnost a ten objev a vývoj Fentanylu byly původně součástí snahy vytvořit silný a účinný lék proti bolesti k použití v lékařských zařízeních, kde se pak Fentanyl začal opravdu využívat v 60. letech, 20. století, z počátku jako intravenózní anestetikum a byl ceným nástrojem v chirurgických praktikách, na příklad. A do spoujíných států byl tedy zaveden poprvé jako farmaceuticky produ během toho období. Nicméně ta opějdová krize ve spoujíných státech, která začala eskalovat v 90. letech a na počátku 21. století, tak pak byla samozřejmě eskalová naště více tím Fentanylem, který byl silný a účinným lekem proti bolesti v lékařském prostředí, ale na černém trhu se pak začali objevovat ilegální verze Fentanylého analogu, vřizrým teda s heroinem nebo i padělanými pilůlkami na předpis, což potom tyto nelegální formy byly vyráběny dál v tadych laboratořích, prodávanej jako pouliční droga a tento vzestup potom výrazně zhoršil opiojidní krize. Ono to svoji si s tím, jak jste na začátku říkala, že mnohodil lidé ani neví, že ten Fentanyl užili. Ten Fentanyl je na tolik levný, že se s ním dá tedy řezat, jak heroin, tak i různé prášky. A tím pádem se pak na něm stávají závislí i tí, kteří by normalně drogy prostě nebrali, jenom si chtěli ulevit od bolesti. Přesně je to tak. On tento problém bohužel není ani izolovaný, ale rozšířený a přispívá tím pádem k té závažnosti. Třeba jedním nejčastějších způsobů, jak jenotrivci nevědomky požívají, Fentanyl jsou právě typa dělané pilky na předpěz, na bolesti hlavy, na příklad. A to je, samozřejmě, potom velký problém. No a jsou nebo je některá skupina Američanů, která by byla víc náchyl náprávě k tom předávkování, k závislosti, jaké sociální skupiny, vrstvy Americké společnosti. No, Fentanyl v posledních hatech přinesl významnou mrdnost hlavně v etnických menšinách, se rozšířio s polu s dávšimi opiojdy mezi těmi to skupinami, se stav Fentanyl významným problémem

a má hlavně vysoký dopad,
například na komunitypůvodních národů Ameriky,
které jsou náchilnější k závislostem
z důvodu přenosu transgeneračního traumatu
spůsobeného více než 50 letou kolonizací,
ale část odpovědnosti oze přičíst
v tomto případě i lejkahrům,
kteří předepisují opiojdy pacientů
v dlouhodobém horizontu trpí rezervace,
indiánské rezervace krizí, duševního zdraví
i fyzického, ale každý často sáhli
po opiojdních ležba jako nejjednodušším řešení
a v tom jim napomáhli informaceutické společnosti,
které jsou právě proto nyní stíhány žalobami,
protože opiojdy byli dlouho legální a velmi snadnodostupné
a některé rezervace v než ní doby právě dostali
kompenzaci v řadu desítek miliard dolarů,
které nyní využijí na to, aby se s tou to krizí mohli nějak potíkat.
Ale nách jo nejsou i daoší skupiny obyvatel,
převážně nízkopřímové a marginalizované komunity,
kde samozřejmě opět hrají roli, socioekonomické faktory,
hudoba, nedostatek přístupu ke zdravotní péči,
což v Americe je obrovským problémem
a vůbec omezeze vzdělávací přivažitosti,
které potom přispívají tomuto riziku.
Pojdme přiblížit to, jak to dnes v určitých čtvrtích
vypadá a Philadelphia.
To je to těžší město, které je zamořené fentanylem.
No, ono nejprve důležitý pod odknožit,
která ten fentanyl se šířil z východu na západ.
V nežní době už je fentanylem
zamořené každé větší město.
Takže bohužel už to není izolovaný problém ve Philadelphia,
ale už to vypadá podobně i v San Francisco.
Ale co je velkým rozdílem, tak ve Philadelphia
se momentálně rozvinulá ještě silnější droga,
takzvaný zájlezín, což veterinární sedativům
často označované jako trunk nebo jako zombí droga,
protože se pojmí užítí tvoří takové hnící rány na kůži.
Z černání a rozklad po té, co odumřetkaň v místě v pichu silné drogy.
No a právě tady to sedativům se často míká s čistým fentanylem.
A opět lidí, kteří užívají čeva i fentanyl,
tak neví, že je řízří právě tady tím zájlezínem.
A trunk jako sedativům uveded uživatel dostavu,

kdy po několik hodin prakticky neví o sobě,
což je potom vystavuje různým nebezpečným situacím.
Vládka je navíc silně náviková, ještě více než fentanyl.
No a právě trunk se neví rozšířil ve Philadelphia
a stát v Pensilánii je i nadále státem z nejvíce uživatelů,
ale uží dohání třeba Ohio nebo severní Karolína.
V těchto státech 40% drog obsahující fentanyl bylo říznutých právě trunkem.
A ačkolik trunk je za tím problémem převážně ve východních státech USA,
opět tady sledujeme stejných posuněk fentanylem,
tedy jeho postupné rozšiřování dále na západ.
A bych si to tedy dokázal představit,
znamená to, že se třeba právě v té Philadelphia srocují lidé,
kteří jsou závislí právě na té kombinaci zájlezínu a fentanylu,
na některých určitých místech toho města,
že tam prostě postávají celé dny,
že jsou to prostě čtvrti, kterým se třeba běžní obyvatel Philadelphia
na schvál už vyhýbá jenom kvůli tomu,
že ví, že kdy kdy kdy tam přijde podka lidi,
kteří tam se budou jenom plahočit tou čtvrtí nebo polehávat
a budou jenom v nějakém delídeju.
No je to přesně tak, je to bohužel úplně,
přesně tak, jak to vidíte na videích, na různých sociálních sítích,
že americká města mají většinou silnou koncentrací,
chudých a drogovězávislých lidí přímo v centru.
Nud no podotknout, že americká města mají úplně jednu tady tu demografii,
kdy většina lidí středních tříd a výších tříd žije právě na okrajích měst,
takže ty centra je to přesně opak od Evropy,
kdy centra ještě u nás v Evropě jsou místa,
kde je nějaký větší bohatství,
takže je to prostě převrácené,
takže tím pádem lidé bezdomová se právě srocují v tady těchto centrech,
což potom znamená to, co říkáte,
že jsou čtvrti, kterým se obyvatelé vyhýbají,
ale nud no tady říct, že většina drogovězávislých lidí,
zvláště lidí závislých právě na těchto silných drogách,
jakli je fentanyl nebo trunk,
když oni nejsou nebezpečný pro lidi,
kteří prochází těmi čtvrtěmi,
tak maximálně když nejsou na drogách,
třeba tam hrozi nějaká krádeš nebo něco podobného,
ale rozhodně nejsou v tomto případě schopní,
jakkoliv ohrozit kolem douci,
což můžu, jako to mluvím,
ze své vlastní zkušenosti v předlouhodobě pobývám fuheza.

Já jsem četl o kombinaci xilazínu a fentanylu xilazínu, česky je to ten xilazín, který stejí menovala studii v časopise The Lancet a naučil jsem se nové slovo. To těžší, že se nejedná o epidemii, ale sindemii, což je to chápu správně, je prostě v posatě epidemii, ale vyvolaná tedy kombinací učivých vlivu, ať už to jsou dviládky zároveň, a nebo to můžu být nějaké třeba socioekonomické faktory spolu právě s tím onemocněním nebo nákazou, a nebo závislostí na nějaké droze. V letech 18.00 až 21.00 se počet případů umrtí ve spojných státech právě kvůli téhle sindemii xilazínu a fentanylu stoupil z 2,6 na 3,5 tisíce. Patrně bude dál stoupat. Já se chci zeptat na jednu důležitou věc, proč je tak snadné se dostat k droze ve spojných státech? O no, padělané lehký, které napodobují třeba legitivní farmaceutické produkty, se často objevují, jak na nelegálních internetových lékárnách tak jiných neregulovaných zdrojích tím pádem. V dnešní době už je poměrně jednoduché si drogu do slova objednat do své schránky, třeba. Ačkoliv americké orgány aktivně pracují v boji proti distribuci padělaných léků, tak jejich dostupnost vuje záserapině lišší v závislosti na mnoha faktorech včetně přítomnosti a v dělosti regulačních úřadů, potom rozšíření právě těchto nelegálních lékárn, v závislosti na regionu opět fentanylová krize postihuje třeba hudé čtvrtí nebo i venkovské komunity. No a není na místě, aby třeba americké úřady začali více spolupracovat s ostatními státiiv okolí, kteří se dostávají drogy právě do USA. To znamená zajmená asi Mexico. Je to tak. Fentanylu se v dnešní době dostává především přes hranice Mexika, ale Mexická společnost je opravdu zahlcena spousty problémy. Nútno říct, že tam panuje silná korupce a drogové kartely mají velkou politickou mod Mexiku a tím výsledkem pak je, že Mexiko je ideální laboratoř pro výrobu a následnou distribuci fentanylu. Pravděpodobně i nadále bude.

On mexický prezident Andrés Manuel López Obrador se nechal slyšet, že například krizifu a nezpůsobil ani tak Mexické kartely jako fakt, že v americké společnosti chybí nějaký důraz na rodinu a preferuje se tam silný individualismus. Chybí nějaká podpora bratrství láska. Říká, že chybí nesledný. Říká, že má mnoha a papáčo, jak se říká v Mexiku. Což jsou samozřejmě řeči, které jenom dále reflektují to, co řekl Dříve, což bylo, když se snaží popřít, že mexické kartely fentanylu do USA pašují. Což už samozřejmě jako fakt popírat, nemůže stručně řečeno, obrador se vyhýba, spolupráci v boji proti kartelům a určitě tohle má tu souvislost s ním, které kartely jsou ty, kteří ve skutečnosti velí tomu státu. No dobře, a spojenej státy jako takové, pokud se nedokážou domluvit už s Mexikem, které ze sebe tuvinu smývá, tak dělají něco. Je to vidět přímo v ulicích. Já vím, že President Joe Biden už na jáře oznamoval, tak nějak jako průběžně, že se na fentanyl víc zaměří. Vystupoval k tomu i v kongresu. Uviditelní až si bohužel, bych řekla, že ne. Biden se snaží ten fentanyl ještě více zviditelnit, což si myslím, že sám dělat úplně, nemusí, protože každý Američan si momentálně je vědom tady téhle krize, pokud se občas projde po ulicích. Ale současná Americká administrativa se rozhodně dělá, když je to, když je to, že vypsěla.

Možná Americká administrativa se rozhodně na krizi zaměřuje daleko více než ta předchozí, a třeba začátkem září.

Biden vyhlásil 20.7. srpna až druhé září týdnem zvyšování povědomí o předávkování právě hlavně fentanylem, aby zaměřil pozornost na tu devastaci, kterou nelegální fentanyl opůsobí i daňové drogi samozřejmě.

Administrativa znovu potvrdila ten závazek porazit fentanylovou epidemii v jejich slovech na památku těch, které jsme stratili na ochranu života, které ještě můžeme zachránit a při této příležitosti také oznámili, že investují více než 450 milionů dolarů na posílení prevence, léčby a služeb podpory zotavení a potlačení nezákonného obchodu s drogami, což reálně je možná viditelné v některých komunitách, které dostatek dostali tady ty finance a začínají nějaké programy na zlepšení, monitorování léků nebo programy výměny i některých stříkaček, podporu bezpečných postupů předepisování a taky přístupů k léku na loxoudu, který se používá právě na předávkování opěaty.

No a ta pomoc přímo v ulicích je viditelná nebo zatím to není tak, že by ste třeba právě v těch čtvrtích Filadelfie podkávala na ulicích týme tomu pracovníky, který by pomáhali právě drogově závislým, třeba jim ošetřovali rány, nebo jim vyměňovali ty stříkačky, nebo nějaká prevence na školách, že by se mladí Američané dozvídali víc o fentanilu a tím pádem pak ne tak snadno sklouzli do té závislosti jako takové.

Ano, některé školy začleňují do svých osnov programy prevence zneužívání, aby studenty poučili právě o ulicích spojených s užíváním drog a závislosti, bohužel americký systém úplně nefunguje tak, že by celá národně federální vláda narážela a školám, aby takové programy dělali, takže to potom závisí stát od státu a dokonce regionu a město od města škola o školy.

Nicméně, ano, takové programy se naštěstí už zavedli a co se týče té viditelné pomoci, tak já nemůžu mluvit za Philadelphia, protože pobývám na západě, ale třeba v San Francisco je tato pomoc na ulicích viditelná, je tam spousta pracovníků, kteří jsou často právě i zhrát lidí, kteří si prošli třeba opiojdovou krizí, jsou to dobrovolníci, kteří pracují pro ostatní a chodí po ulicích a poskytují právě vše možnou pomoc.

Z toho, co tedy víte, že západu společných států máte ten pocit, že se dáří, nebo se začne dářit, držet fentanyl na uzdě, nebo se ta epidemie bude další hřít a může se přenést třeba i mezi kontinenty.

No já se spíše obávám, nechci mít tady jako pesimistická, ale obávám se, že fentanyl je tak silný a tak strašně návykový, že v téhle chvíli už je těžké to zastavit a zvláště, když tady ještě máme tu další drogu tranku, které jsme mluvili, která teď hrádí na východě USA,

jestli se stejně jako fentanyl rozšíří, tak bude těžké zastavit tady tento posun dříve než změní systém americký, zdravotnický, tak si myslím, že Američané nemají moc šanci se z toho epidemie potíkat, ale co se týče rozšíření mimo severní Ameriku, tak samozřejmě fentanyl se rozšířil i mezi kontinenty, ale jeho prevalence a dopady v jednotlivých regionech výrazně liší,

